

Vedtak om avhending/destruksjon av bokbussen Soria Moria.

Osterøy museum fikk bokbussen Soria Moria som gave fra Osterøy kommune i 2013, etter at den hadde gått ut av bruk som bokbuss. Den hadde da gått i rute på Osterøy siden 1998. Det var et ønske fra giver at bussen skulle stilles ut på permanent basis. Bussen var kjørbær, og i noenlunde stand ved inntak, men har forfalt mye grunnet lite bruk og vedlikehold. Det har heller ikke fulgt med ressurser for å sikre gode oppbevaringsforhold. Bokbussen har vært brukt til formidling ved enkelte arrangement som «Liv i gamle stover», hvor den har vært åpen for publikum. Ellers har bussen stått utendørs, og ikke vært brukt vesentlig i formidlingen.

Osterøy museum er i henhold til ICOMs museumsetiske regelverk forpliktet til å anskaffe, bevare og utvikle samlinger som bidrar til å sikre samfunnets naturarv, kulturarv og vitenskapelige arv. Med dette samfunnsansvaret følger også et forvaltningsansvar med oppgaver som inkluderer aktsomhetsplikt, langsiktig vern, dokumentasjon, tilgjengelighet, men også avhending under ansvar. Museet må til enhver tid balansere hensynet mellom ressursbruk og forvaltning, og i den sammenheng må samlingene vurderes i sin helhet, og det må jobbes systematisk og planmessig for hensiktsmessig utvikling og forvaltning av samlingene.

I 2020 begynte Osterøy museum arbeidet med å vurdere tiltak for bokbussen. Den var da ikke lenger i kjørbær stand og tilstanden hadde blitt vesentlig forverret etter innbrudd og hærverk høsten 2019. Det ble gjort tekniske undersøkelser av bokbussen, og konkludert med at det ville bli svært kostnadskrevenende å få den i kjørbær stand, og videre sikring i form av overbygg eller annet vern mot klimatiske utfordringer var heller ikke kostnadmessig forsvarlig ut ifra gjenstandens kulturhistoriske verdi og formidlingspotensiale.

Bokbussen har historisk verdi, og affeksjonsverdien for befolkningen på Osterøy bør heller ikke undervurderes. Det er likevel museets konklusjon at den kulturhistoriske verdien kan sikres og formidles på tilstrekkelig vis gjennom grundig dokumentasjon og digital formidling. Dokumentasjonsmaterialet kan i sin tur bidra til å styrke bokbussens formidlingspotensiale gjennom digitale kanaler.

Det ble undersøkt om andre museer/institusjoner kunne være villige til å ta vare på bokbussen, men dette førte ikke fram. Salg eller avhending for gjenbruk i andre sammenhenger ble også vurdert, men funnet ikke hensiktsmessig av hensyn til museets, og eller Osterøy kommunes omdømme.

Etter en helhetsvurdering er det Osterøy museums konklusjon at bokbussen bør avhendes til tidligere eier eller destrueres.

28.4.2023.

Nikolai Rypdal Tallaksen på vegne av samlingsgruppa i MUHO/Osterøy museum.